

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno DLXXVII. ad annum DXC.

Parisiis, 1644

Canones.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15221

CANONES.

I.

Vidimus enim populum Christianum temerario more diem dominicam contemptui tradere, & sicut in priuatis diebus, operibus continuis indulgere. Propterea per hanc synodalem nostram epistolam decernimus, vt vnusquisque nostrum in sacrosanctis ecclesiis admoneat sibi subditam plebem. Et si quidem admonitioni consensum præbuerint, suis proderunt vtilitatibus: sin autem, subiacebunt poenis a nobis diuinitus definitis. Omnes itaque Christiani, qui non incassum hoc nomine fruimini, nostræ admonitioni aurem accomodate, scientes quoniam nostræ est auctoritatis vtilitati vestræ prospicere, & a malis operibus coercere. Custodite diem dominicam, quæ nos de nouo peperit, & a peccatis omnibus liberauit. Nullus vestrum litium fomitibus vacet: nullus causarum actiones exerceat: nemo sibi talem necessitatem exhibeat, quæ iugum ceruicibus iuuenorum imponere cogat. Estote omnes in hymnis & laudibus Dei animo corporeque intenti. Si quis vestrum proximam habet ecclesiam, properet ad eandem, & ibi dominico die semetipsum precibus lacrymisque afficiat. Sint oculi, manusque vestræ toto illo die ad Deum expansæ. Ipse est enim dies requietionis perpetuus: ipse nobis per septimæ diei vmbra insinuatus noscitur in lege, & prophetis. Iustum igitur est, vt hanc diem vnanimiter celebremus, per quam facti sumus quod non fuimus: fuimus enim ante serui peccati, sed per

eam facti sumus serui iustitiæ. Exhibeamus Domino liberam seruitutem, cuius nos nouimus pietate de ergastulis liberatos erroris. Non quia hoc Dominus noster a nobis expetit, ut corporali abstinentia diem dominicam celebremus: sed quærit obedientiam, per quam nos calcatis terrenis actibus ad cælum usque misericorditer prouehat. Si quis itaque vestrum hanc salubrem exhortationem parui penderit, aut contemptui tradiderit, sciat se pro qualitatis merito principaliter a Deo puniri, & deinceps sacerdotali quoque iræ implacabiliter subiacere. Si causidicus fuerit, irreparabiliter causam omittet: si rusticus aut seruus, grauioribus fustium ictibus verberabitur: si clericus aut monachus, mensibus sex a consortio suspendetur fratrum. Hæc namque omnia & placabilem erga nos Dei animum reddunt, & plagas morborum vel sterilitatem amouent atque repellunt. Noctem quoque ipsam, quæ nos inspiratæ luci inaccessibili reddidit, spiritualibus exigamus excubiis; nec dormiamus in ea, quemadmodum dormitant qui nomine tenus Christiani esse noscuntur, sed oremus & vigilemus operibus sacris, ut digni habeamur in regno heredes fieri saluatoris.

II.

Pascha itaque nostrum, in quo summus sacerdos & pontifex pro nostris delictis nullam habens obnoxietatem peccati immolatus est, debemus omnes festiuissime colere, & sedulæ obseruationis sinceritate in omnibus venerari: ut illis sanctissimis sex diebus nullus seruale opus audeat facere; sed om-

ANNO
 CHRISTI
 585.

nes simul coadunati, hymnis paschalibus indulgentes, perseuerationis nostræ præsentiam quotidianis sacrificiis ostendamus, laudantes creatorem ac regeneratorem nostrum vespere, mane, & meridie.

III.

Relatione quorumdam fratrum nostrorum comperimus, Christianos non obseruantes legitimum diem baptismi, pene per singulos dies ac natales martyrum, filios suos baptizare, ita vt vix duo vel tres reperiantur in sancto Pascha, qui per aquam & Spiritum sanctum regenerentur. Idcirco censemus, vt ex hoc tempore nullus eorum permittatur talia perpetrare, præter illos quos infirmitas nimia, aut dies extremus compellit filiis suis baptismum percipere. Ideoque præsentibus admonitionibus a suis erroribus vel ignorantia reuocati, omnes omnino a die quadragesima cum infantibus suis ad ecclesiam obseruare præcipimus, vt impositionem manuum certis diebus adepti, & sacri olei liquore peruncti, legitimi diei festiuitate fruantur, & sacro baptismo regenerentur: quo possint & honoribus, si vita comes fuerit, sacerdotalibus fungi, & singularis celebrationis solennitate frui.

IV.

Residentibus nobis in sancto Concilio, cognouimus quosdam Christianos, + relicto fratrum cœtu, a mandato Dei aliquibus locis deuiasse, ita vt nullus eorum legitimo obsecundationis parere velit officio deitatis, dum sacris altaribus nullam admovent hostiam. Propterea decernimus, vt omni-

K iij

bus dominicis diebus altaris oblatio ab omnibus viris & mulieribus offeratur tam panis quam vini: vt per has immolationes, & peccatorum suorum fascibus careant, & cum Abel, vel ceteris iustis offerentibus, promereantur esse consortes. Omnes autem qui definitiones nostras per inobedientiam euacuare contendunt, anathemate percellantur.

V.

Omnes igitur reliquas fidei sanctæ catholicæ causas, quas temporis longitudine cognouimus deterioratas fuisse, oportet nos ad statum pristinum reuocare; ne nobis simus aduersarii, dum ea, quæ cognoscimus ad nostri ordinis qualitatem pertinere, aut non corrigimus, aut, quod nefas est, silentio præterimus. Leges itaque diuinæ, consulentes sacerdotibus ac ministris ecclesiarum, pro hereditatis portione omni populo præceperunt decimas fructuum suorum locis sacris præstare, vt nullo labore impediti, horis legitimis spiritalibus possint vacare ministeriis. Quas leges Christianorum congeries longis temporibus custodiuit intemeratas. nunc autem paulatim præuaricatores legum pene Christiani omnes ostenduntur, dum ea quæ diuinitus sancita sunt adimplere negligunt. Vnde statuimus ac decernimus, vt mos antiquus a fidelibus reparetur, & decimas ecclesiasticis famulantibus ceremoniis populus omnis inferat, quas sacerdotes aut in pauperum vsum, aut in captiuorum redemptionem prærogantes, suis orationibus pacem populo ac salutem impetrent. Si quis autem contumax nostris

ANNO
CHRISTI
385.

statutis saluberrimis fuerit, a membris ecclesiæ omni tempore separetur.

VI.

Item decernimus, vt nullus presbyter confertus cibo, aut crapulatus vino, sacrificia contrectare, aut Missas priuatis festisque diebus concelebrare præsumat. Iniustum est enim, vt spiritali alimento corporale præponatur: sed si quis hoc attentare curauerit, dignitatem amittat honoris. Iam enim de tali causa & in Conciliis Africanis definitum est. Quam definitionem nostro quoque dignum duximus sociare decreto: Et ad locum. *Vt sacramenta altaris non nisi a ieiunis hominibus celebrentur, excepto vno die anniuersario, quo cæna Domini celebratur.* Quæcumque reliquæ sacrificiorum post peractam Missam in sacrario supersederint, quarta vel sexta feria innocentes ab illo cuius interest, ad ecclesiam adducantur, & indicto eis ieiunio, easdem reliquias consperfas vino percipiant.

Concilium
Africanum
cap. 8.
De consecr.
dist. 1. Sa-
cramenta
altaris.

VII.

Quæ dum postea vniuerso cœtui secundum consuetudinem recitata innotescerent, Prætextatus & Pappulus viri beatissimi dixerunt: Decernat itaque, & de miseris libertis vestræ auctoritatis vigor insignis, qui ideo plus a iudicibus affliguntur, quia sacris sunt commendati ecclesiis: vt si quas quispiam dixerit contra eos actiones habere, non audeat eos magistratui contradere; sed in episcopi tantum iudicio, in cuius præsentia litem contestans, quæ sunt iustitiæ ac veritatis audiat. Indignum est enim, vt hi qui in sacrosancta ecclesia iure no-

scuntur legitimo manumissi, aut per epistolam, aut per testamentum, aut per longinquitatem temporis libertatis iure fruuntur, a quolibet iniustissime inquietentur. Vniuersa sacerdotalis congregatio dixit: Iustum est, ut contra calumniatorum omnium versutias defendantur, qui patrociniū immortalis ecclesiæ concupiscunt. Et quicumque a nobis de libertis latum decretum superbiæ ausu præuarcare tentauerit, irreparabili damnationis suæ sententia feriat. Sed si placuerit episcopo ordinarium iudicem, aut quemlibet alium sæcularem, in audientiam eorum accersiri, cum libuerit fiat, & nullus alius audeat causas pertractare libertorum, nisi episcopus cuius interest, aut is cui idem audiendum tradiderit.

VIII.

Item Christianæ religionis negotia pertractantes comperimus, quosdam pseudochristianos de sacrosanctis ecclesiis, suæ religionis oblitos, fugitios subtrahere. Ideoque vim illatam nequaquam inultam relinquentes, censemus pro Dei timore, ut quicumque culpa compellente, aut potentum importunia non sustinens, suæ gremium matris ecclesiæ petierit, usque in præsentiam sacerdotis in eodem loco inconcusse permaneat: nulli permittentes, quolibet dignitatis gradu functo, fugitiuo etiam in locis sacris violentiam inferre. Si enim mundani principes suis legibus censuerunt, ut quicumque ad eorum statuas fugerit, illæsus habeatur; quanto magis hi permanere debent indemni, qui patrociniā immortalis regni & cælestis adepti sunt? Si ta-

men

ANNO
CHRISTI
585.

men aliquo facto tenentur obnoxii, qui ad eccle-
siam sunt a fuga versi, coram sacerdote culpæ eorum
innotescant, & ipse consultum ferat, qualiter Dei
habitaculum per subtractionem non violetur il-
lorum.

IX.

Licet reuerentissimi Canones, atque sacratissimæ
leges, de episcopali audientia in ipso pene Christia-
nitatis principio sententiam protulerint: tamen quo-
niam eadem postposita, humana in sacerdotes Dei
grassatur temeritas; ita ut eos de atriis venerabilium
ecclesiarum violenter abstractos, ergastulis publi-
cis addicant: censemus ut episcopum nullus sæcu-
larium fascibus præditus, iure suo contumaciter
& perperam agens, de sancta ecclesia, cui præest,
trahere audeat. Sed si quid contentionis aduer-
sus episcopum potentior persona habuerit, per-
gat ad metropolitanum episcopum, & ei causas
allegat, & ipsius sit potestatis honorabiliter episco-
pum, de quo agitur, euocare, ut in eius præsentia
accusatori respondeat, & oppositas sibi actiones ex-
tricat. Quod si talis fuerit immanitas causæ, ut eam
solus metropolitanus definire non valeat, aduocet
secum vnum vel duos coepiscopos. Quod si & ipsis
dubietas fuerit, Conciliabulum definito die vel
tempore instituant, in quo vniuersa rite collecta
fraternitas coepiscopi sui causas discutiat, & pro me-
rito aut iustificet, aut culpet. Nefas est enim, ut il-
lius manibus episcopus, aut iussione, de ecclesia tra-
hatur, pro quo semper Deum exorat, & cui, inuocato
nomine Domini, ad saluationem corporis animæ-

Concil. Tom. 13.

L

que eucharistiam sæpe porrexit. Hoc enim decretum a nobis præfixum qui fuerit audacter transgressus, tam ipse, quam omnes qui ei consenserint, usque ad generale Concilium anathemate de ecclesia separentur.

X.

Quod de episcopis censuimus, obtinet & in clero, ut neque presbyter, neque diaconus, neque subdiaconus de ecclesiis trahantur, aut iniuriam aliquam in scio episcopo eorum patiantur: sed quidquid quis aduersus eos habuerit, in notitiam episcopi proprii perducatur; & ipse causam iustitiae præeunte discutiens, animo clericos accusantis satisfaciat.

XI.

Señtatores nos hospitalitatis esse non solum Dominus Iesus admonet, cum se dicit in hospite receptum fuisse, sed etiam eius Apostolus, omnibus pene suis præceptis. Propterea, beatissimi fratres, vnumquemque nostrum oportet non solum semetipsum ad hoc opus hortari, sed etiam omnium fidelium mentes, ut possint apud Deum misericordiae operibus pro nostris peccatis intercedere, & nos ei per puram hospitalitatem reconciliare. Si quis ergo nostrum non admonuerit, aut exemplum exhortationis suae ipse prius opere non comprobavit, indignationem procul dubio incurret Domini maiestatis. Prædicetur hoc nostrae mediocritatis statutum in auribus omnium Christianorum.

XII.

Quid autem scriptura diuina de viduis & pupillis

ANNO
CHRISTI
585.

præcipiat, nobis clam non est. Ideoque, quoniam prouisioni nostræ, Deo auctore, causæ principaliter viduarum & pupillorum sunt commissæ, peruenit ad nos, quod a iudicibus crudelius proleuissimis causis, veluti defensore carentes, irremediabiliter affligantur. Ob quam causam decernimus, vt iudices non prius viduas & pupillos conueniant, quam episcopo nuntiarint, cuius sub velamine degunt. Quod si episcopus præsens non fuerit, archidiacono vel presbytero cuidam eius, vt pariter sedentes, communi deliberatione causis eorum terminos figant, ita iuste ac recte, vt deinceps de talibus antedictæ personæ non conquassentur. Quod si is qui iudex est, aut impetitor, eis aut iniuriam aliquam ingesserit, aut definitionem tanti Concilii transgressus fuerit, a communione suspendatur. Quibus igitur magnarum rerum causæ commissæ sunt, nec minimarum dignum est causas paruipendere personarum. Solent enim & minima paulatim despecta in magnum malum trahere.

XIII.

Propterea tractatis omnibus quæ diuinæ legis, vel humani iuris fuerunt, & ad finem vsque perductis, putauimus congruum esse, de canibus etiam vel accipitribus aliqua statuere. Volumus igitur quod episcopalis domus, quæ ad hoc Deo fauente instituta est, vt sine personarum acceptione omnes in hospitalitate recipiat, canes non habeat; ne forte hi qui in ea miseriarum suarum leuamen habere confidunt, dum infestorum canum morsibus laniantur, detrimentum versa vice suorum sustineant corporum.

Concil. Tom. 13.

L ij

Custodienda est igitur episcopalis habitatio hymnis, non latratibus, operibus bonis, non morsibus venenosis. Vbi igitur Dei est assiduitas cantilenæ, monstrum est & dedecoris nota, canes ibi vel accipitres habitare.

XIV.

Ex interpellatione quorundam cognouimus, quod calcatis Canonibus & legibus, hi qui lateri regis adhærent, vel aliqui qui potentia sæculari inflantur, res alienas competere, & nullis exertis actionibus, aut conuictionibus prærogatis, miseros non solum de agris, sed etiam de domibus propriis exulare. Idcirco in remedium consulentes decernimus, vt deinceps huius mali licentiam quispiam non habeat: sed secundum Canonum atque legum tenorem causarum suarum actionem proponat; vt nullus miserorum rebus suis per vim, aut assentionem quamlibet defraudetur. Illi autem qui contra dispositum non solum nostrum, sed etiam antiquorum patrum & regum, venire tentauerint, procellosi anathematis ultione plectantur.

XV.

Et quia ordinationi sacerdotum, annuente Deo, congruit de omnibus disponere, & causis singulis honestum terminum dare, vt per hos reuerentissimos Canones, & præteritorum Canonum viros, ac florida germina maturis fructibus enitescant; statui-
mus vt ⁸ si quis sæcularium quempiam clericorum honoratorum in itinere obuium habuerit, vsque ad inferiorem gradum honoris veneranter, sicut condecet Christianum, illi colla subdat, per cuius of-

ANNO
CHRISTI
585.

ficia & obsequia fidelissima Christianitatis iura promeruit. Et si quidem ille sæcularis equo vehitur, clericusque similiter, sæcularis galerum de capite auferat, & clerico sinceræ salutationis munus adhibeat. Si vero clericus pedes graditur, & sæcularis vehitur equo sublimis, illico ad terram defluat, & debitum honorem prædicto clerico sinceræ caritatis exhibeat: vt Deus, qui vera caritas est, in vtrisque lætetur, & dilectioni suæ vtrumque adsciscat. Qui vero hæc, quæ Spiritu sancto dictante sancita sunt, transgredi voluerit, ab ecclesia, quam in suis ministris dehonorat, quamdiu episcopus illius ecclesiæ voluerit, suspendatur.

XVI.

Illud quoque rectum nobis visum est disponere, vt quæ vxor subdiaconi, vel exorcistæ, vel acolythi fuerat, mortuo illo, secundo se non audeat sociare matrimonio. Quod si fecerit, separetur, & in cœnobiis puellarum Dei tradatur, & ibidem vsque ad exitum vitæ suæ permaneat.

XVII.

Comperimus multos necdum marcidatis mortuorum membris sepulcra referare, & mortuos suos superimponere, vel aliorum, quod nefas est, mortuis suis religiosa loca vsurpare, sine voluntate scilicet domini sepulcrorum. Ideoque statuimus, vt nullus deinceps hoc peragat. Quod si factum fuerit, secundum legum decreta superimposita corpora de eisdem tumulis reiaçantur.

XVIII.

Incestam copulationem, in qua nec coniunx,

L iij

nec nuptiæ recte appellari leges sanxerunt, catholica omnino detestatur atque abominatur ecclesia: & grauioribus pœnis eos afficere promittit, qui natiuitatis suæ gradus libidinoso ardore contemnentes, in merda, quod nefas est, sua vt fues teterrimi conuoluuntur.

ANNO
CHRISTI
585.

XIX.

Cognouimus etiam quosdam clericorum infrunitos ad forales reorum sententias frequenter accedere. Propterea prohibitionis eorum accessus hunc Canonem protulimus, definientes vt ad locum examinationis reorum nullus clericorum accedat; neque interfit atrio sauciolo, vbi pro reatus sui qualitate quispiam interficiendus est. Si tamen nunc aliquis eorum definita contemnens illuc accesserit, aut interfuerit, defraudatus honesti honoris stola, illis gregibus examinatorum societur, quos diuinis prætulit mysteriis.

XX.

Vniuersæ fraternitatis deliberatione ac definitione complacuit, vt antiquorum patrum iuribus in omnibus custoditis, ad Synodum post trietericum tempus omnes conueniant: vt de alterna principaliter sospitate exhilarati, causas exurgentes tam diuinæ religionis, quam humanæ necessitatis, discutiant, & omnibus iustum æquumque finem imponant. Et hoc adimplere sollicitudinis sit metropolitani Lugdunensis episcopi, vna cum dispositione magnifici principis nostri, prius definientis locum mediterraneum, ad quem omnes episcopi sine labore alacres congregentur. Et si aliquis eorum con-

ANNO
CHRISTI
585.

tumax fuerit, aut excusationem falsæ necessitatis, quare non interfit, inuenerit; & postea publicatum fuerit quod inepta erat eius excusatio, volumus vt vsque ad Concilium vniuersale a communione & caritate fraterna maneat alienus.

10 SVBSCRIPTIONES EPISCOPORVM.

Priscus episcopus ecclesiæ Lugdunensis subscripsi.
Euantius episcopus ecclesiæ Viennensis subscripsi.
Prætextatus episcopus ecclesiæ Rothomagensis subscripsi.
Bertechrannus episcopus ecclesiæ Burdigalensis subscripsi.
Artemius episcopus ecclesiæ Senonicæ subscripsi.
Sulpitius episcopus ecclesiæ Bituricæ subscripsi.
Syagrius episcopus ecclesiæ Æduorum subscripsi.
Fauftus episcopus ecclesiæ Ausciorum subscripsi.
Orestes episcopus ecclesiæ Vafaticæ subscripsi.
Aunacharius episcopus ecclesiæ Autifiodorensis subscripsi.
Estitius episcopus ecclesiæ Gratianopolitanæ subscripsi.
Siluester episcopus ecclesiæ Vefontiensis subscripsi.
Theodorus episcopus ecclesiæ Massiliensis subscripsi.
Ferreolus episcopus ecclesiæ Lemouicinæ subscripsi.
Palladius episcopus ecclesiæ Santonicæ subscripsi.
Ragnoaldus episcopus ecclesiæ Valentinae subscripsi.
Pappolus episcopus ecclesiæ Carnotinae subscripsi.
Heracius episcopus ecclesiæ Diniensis subscripsi.
Eusebius episcopus ecclesiæ Matiscensis subscripsi.
Namatius episcopus ecclesiæ Aurelianensis subscripsi.
Agricola episcopus ecclesiæ Neuernensis subscripsi.
Ragnemodus episcopus ecclesiæ Parisiorum subscripsi.
Mummolus episcopus ecclesiæ Lingonicæ subscripsi.
11 Marius episcopus ecclesiæ Auenticæ subscripsi.
Trapetius episcopus ecclesiæ Arausicæ subscripsi.
Flauius episcopus ecclesiæ Cabilonensis subscripsi.
Veranus episcopus ecclesiæ Cabellicarum subscripsi.
Antidius episcopus ecclesiæ Agennensis subscripsi.
Carterius episcopus ecclesiæ Petrocoricæ subscripsi.
12 Rusticus episcopus ecclesiæ Vicoiulienfis subscripsi.
13 Sauinus episcopus ecclesiæ Benarnensium subscripsi.
Rufinus episcopus ecclesiæ Conuenicæ subscripsi.
14 Nicasius episcopus ecclesiæ Aquilimensium subscripsi.
Baudigifilus episcopus ecclesiæ Cenomannorum subscripsi.
Cariatto episcopus ecclesiæ Genauensis subscripsi.
Lucerius episcopus ecclesiæ Eloronensium subscripsi.
Amelius episcopus ecclesiæ Bigorritanæ subscripsi.